

El 'Rambo' turc: antiamericanisme al multicine del barri

“S i els turcs, que lluiten al nostre costat, ens veuen així, com ens deu veure el món àrab, els pakistanesos, afganesos, i no diguem ja els iraquians o iranians?”, comentava un periodista nord-americà a la sortida del Karli-Forum, una multisala de Neukoln, un barri de Berlín amb un 30% de població immigrant. Contràriament al que s’ha llegit en alguns diaris alemanys, el públic no surt aquest dia de *Kurtlar Vadisi Irak* —“La vall dels llops, literalment— cridant “Al·là és gran”. S’han sentit, això sí, alguns aplaudiments quan l’heroi, Polat Alemdar, mata el dolent, el cap de les tropes dels EUA Sam Marshall, un cristià sàdic i fanàtic. Ni més ni menys que com en qualsevol pel·lícula de bons i dolents. La gent surt tranquil·la, disposada a parlar amb qui els ho demani i a explicar si perceben o no com antisemita que el metge de la presó d’Abu Ghraib, que extreu òrgans a presoners innocents iraquians, sigui jueu.

Uns 4 milions de persones han vist la pel·lícula a Turquia des que es va estrenar, amb caràcter d’esdeveniment polític i cinematogràfic. Més de 300.000 espectadors, majoritàriament jovent turcoalemany, ho han fet des de mitjan febrer a Alemanya, malgrat que aquí es va estrenar per la porta del darrere i sense que els mitjans li dediquessin ni una línia fins que l’estament polític va posar el crit al cel demanant que es retirés. És realment un film perillós per als joves d’origen immigrant, com ha assegurat el primer ministre de Baviera, Edmund Stoiber? És un motiu més per considerar que un país com Turquia no està preparat per ingressar a la Unió Europea, com també ha argumentat aquest polític, president de la Unió Socialcristiana de Baviera (CSU) i aliat de la canceller Angela Merkel? I, si ho és, com es pot actuar, en una societat on tothom pot recollir de la videoteca productes *made in USA* on es tracta de terrorista potencial qualsevol asiàtic o musulmà?

‘Kurtlar Vadisi Irak’, la pel·lícula més cara de la història a Turquia, ha sacsejat Alemanya. Per als uns, es tracta d’una imitació dolenta del ‘Rambo’, amb la diferència que aquí els dolents són els americans i l’heroi, un turc justicier contra les tropes ianquis a l’Iraq. Per a d’altres, és exponent de l’antiamericanisme, antisemitisme i anticristianisme que bull en el món musulmà. Una bomba de rellotgeria no solament a Turquia, aliada dels Estats Units, sinó també a Alemanya, amb prop 3 milions de ciutadans d’origen turc. Els uns parlen de no deixar-se portar per la història, els altres de prohibir un producte que fomenta ressentiments entre el jovent immigrant. Es pot prohibir un film, però no els ressentiments.

“No és antiamericana, és anti-Bush... I crec que això no és cosa estrictament nostra...”, diu Murat, un noi de vint-i-cinc anys que ha anat al Karli-Forum amb la nòvia, una noia moderna, maquillada i amb el cap descobert. Omplen la sala famílies senceres, gent de totes les edats, moltes dones amb el mocador islàmic, però també noies joves, en parella o en grup de dones soles. El cinema és dins unes grans galeries comercials de Neukoln, amb les mateixes botigues, geladeries i hamburgueseries que a les del centre de Berlín. Van amb les seves paperines de crispetes i coca-coles, fumen cigarretes americanes i porten samarretes i sabatilles tipus Nike. “Tinc aspecte d’antiamericana furibund?”, demana Murat.

La seva nòvia assegura que no ha captat la condició de jueu del metge que exigeix al bon col·lega Marshall que li

lliuri els presoners vius per extreure els òrgans destinats a transplantar a Israel, Londres o Nova York. “Jueu? És jueu? No me n’havia adonat...”, “En qualsevol cas: Abu Ghraib existeix. No inventem res...”

Aquest és el problema: el *Rambo* té es fonamenta en fets reals. L’ag Alemdar no sorgeix del no-res. És turc amb un alt sentit de l’honor nacional, que va al nord de l’Iraq a venjar humiliació patida per onze soldats seu país, a qui un bon dia capturen, manillen i fiquen una paperina de cal cap els presumptes aliats dels EU. Un episodi real, que va fer coïssos Turquia i que Alemdar —persona pres d’una sèrie de televisió d’èxporta a la ficció. També copiades de realitat són les imatges de les humiliacions a presoners nus iraquians, en part per dones de l’exèrcit nord-ame-

L'actor i productor turc Raci Sasmaz (a la dreta) i el guionista, Bahadır Özdemir, de la pel·lícula *Kurtlar Vadisi Irak*.

amb gossos. També ho és l'escena d'un casament al nord de l'Iraq que acaba en bany de sang perquè els americans "interpreten" com a terrorisme els trets a l'aire per festejar l'enllaç.

Un altre problema és que l'estrena de la pel·lícula a Alemanya coincidís amb la polèmica per la publicació en diaris danesos, primer, i d'altres països occidentals, després, de les caricatures de Mahoma, seguida de les imatges d'ambaixades escandinaves en flames. Si el món musulmà té la pell tan fina, per què ha de tolerar el món cristià que se l'injuri a casa?

"Es, diguem-ho sense embuts: una cinta antiamericana, anticristiana, pronacionalista turca i promusulmana. Anomenar-la pel·lícula, tenint en compte la seva qualitat miserable, seria una exageració sense mesura", afirmava *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, el

16 de febrer, mentre Stoiber i altres parlaven de prohibir-la.

De la perillositat es pot discrepar, de la qualitat no hi ha dubte: ha costat 8,5 milions d'euros, però és un producte primitiu, per sota fins i tot de les imitacions classe B dels *Rambo*. Alemdar és un heroi trist, que lluita amb pistoletes

contra l'imperi dels EUA i que porta de lloctinents un parell de col·legues força incompetents. Les dues hores i una mica més de *Kurtlar Vadisi Irak* es fan eternes, no per la brutalitat d'algunes escenes sinó per la precarietat interpretativa i de recursos. Als mitjans alemanys se'n parla amb el títol en alemany –*Tal der Wolfe*–, tot i que a les cartelleres ve amb el nom original en turc i es projecta en versió original amb subtítols. La pel·lícula ha omplert comentaris i reportatges, però la crítica l'ha ignorada. En la majoria dels articles ni tan sols s'ha esmentat el nom del director –Serdar Akar– o dels actors principals –Necati Sasmaz i Billy Zane, l'agent i Sam Marshall, respectivament–. Un tractament poc usual als mitjans alemanys, que mai no es permetrien una cosa així ni en la més minoritària pel·lícula de les centenars que es veuen a la Berlinale.

A la mateixa sala de premsa on fa dues setmanes es rebien les grans o petites estrelles de la Berlinale, a l'Hotel Haytt de Berlín, el productor i el guionista del film, Raci Sasmaz i Bahadır Özdener, van aparèixer dijous passat davant els mitjans alemanys per defensar el seu producte. No és un film antiamericà ni antisemita, és antibel·licista i contra les violacions dels drets humans a la guerra contra l'Iraq, insistien l'un i l'altre. Que el metge que arrenca els òrgans als presoners sigui jueu és "una qüestió de detall", assegurava Özdener, que no ha d'"amagar el missatge global de la pel·lícula". No hi ha apologia de la violència o del terrorisme i fins i tot s'hi veu un venerable i respectat líder iraquità impedit el decapitament d'un periodista nord-americà segrestat per fonamentalistes.

Productor i guionista es van dir convençuts que "la convivència entre kurds i turcs, entre turcs i jueus" és possible, com ho era "a l'imperi otomà". Esperen dels mitjans alemanys que, "si més no, els creguin" en aquest pronunciament "sincer" contra la guerra. Ningú, és clar, no es va empassar que la mena de Josef Mengele jueu pogués ser "un detall" més sense missatge subliminal o no al jovent musulmà. A Alemanya no volen més bromes sobre aquesta qüestió.

Gemma C. Serra